

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
El. p. evelina.firaite@vaikoteises.lt

2016-04- Nr. (1.20-2016-284)2-
Į 2016-03-21 Nr. S-1222

**DĖL METODINIŲ REKOMENDACIJŲ SPECIALISTAMS, DIRBANTIEMS SU
NEPILNAMEČIŲ TĖVAIS, KURIEMS DIAGNOZUOTI (AR ĮTARIAMI) PSICHIKOS
SUTRIKIMAI**

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, susipažinusi su pateiktu derinti Metodinių rekomendacijų savivaldybių administracijų Vaiko teisių apsaugos skyrių specialistams ir socialiniams darbuotojams, dirbantiems su nepilnamečių tėvais, kuriems diagnozuoti (ar įtariami) psichikos sutrikimai projektu (toliau – Projektas), teikia pasiūlymus dėl parengto Projekto tobulinimo.

Atsižvelgiant į tai, kad savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius užtikrinti pagal kompetenciją teisės aktų nustatyta tvarka visų savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų teisių ir teisėtų interesų apsaugą, teikti metodinę paramą, konsultacijas, spręsti kitas vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugos problemas ir kt., turėtų būti pagrindinė institucija, koordinuojanti, vertinanti ir priimanti sprendimus dėl vaikų, kurių tėvams diagnozuoti arba nenustatyti, bet galimi / įtariami psichikos sveikatos sutrikimai, teisių apsaugos užtikrinimo, manytina, jog Projekte nepakankamai akcentuotas vaiko teisių apsaugos skyriaus vaidmuo bei pareigos sprendžiant vaiko teisių užtikrinimo klausimą aukščiau nurodytu aspektu.

Pateiktame Projekte labiau susitelkta į psichikos ir elgesio sutrikimų klasifikaciją ir apibūdinimą ir bendros informacijos pateikimą, tačiau trūksta aiškios metodikos struktūros, veiksmų eigos ir nuoseklumo, atsižvelgiant į situacijas. Projekte nekonkrečiai aptariamos ir pateikiamos rekomendacijos galimų situacijų, su kuriomis gali susidurti specialistai, sprendimui, kai kur neaišku, kokiems konkrečiai specialistams siūloma imtis tam tikrų veiksmų (pvz.: neaišku, kuris specialistas turėtų pasitelkti specialistų komandą 4.1. skirsnyje „Rizikos veiksniai, susiję su vaikais“, kuriame nurodyta, kad „Objektyvios situacijos šeimoje įvertinimui siūlytina atsižvelgti į žemiau išvardytus rizikos požymius ir visapusiškai vertinti visus žinomus faktus, pasitelkus specialistų komandą (darželio ar mokyklos, VTAS, jei šeima įrašyta į socialinės rizikos šeimų, auginančių nepilnamečius vaikus, apskaitą – SPC socialiniu darbuotoju, kitais specialistais, kurie dirba su šeima ir vaiku, pavyzdžiui, PPT psichologu, PSC socialiniu darbuotoju ir kt.).

Todėl, atsižvelgiant į tai, siūlytina svarstyti galimybę Projekte konkrečiau aptarti specialistų (konkretizuojant kokių) veiksmus, kurių turėtų būti imamasi reaguojant į netinkamą, vaiko teises ir interesus pažeidžiantį (ar sudarantį prielaidas pažeisti) vaiko tėvų, kuriems diagnozuoti (ar įtariami) psichikos sutrikimai, elgesį, detaliau išskiriant rekomenduojamas priemones ir veiksmus, kai vaiko tėvams diagnozuoti psichikos sutrikimai, ir kai sutrikimai nėra diagnozuoti, tačiau tėvų elgesys, psichikos sveikatos būklė kelia įtarimų dėl galimybės tinkamai pasirūpinti vaiku (pvz., kokie galimi sprendimai tais atvejais, kai specialistai įtaria, kad tėvas (motina) turi psichikos sutrikimų, tačiau jie nedidžiuoju, asmuo atsisako kreiptis į PSC, nebendradarbiauja su specialistais, neįsileidžia į namus, vaiką augina namuose (pvz., vaikas ikimokyklinukas). Manytina, jog pastarieji atvejai, kai tėvams tik įtariami psichikos sutrikimai, laikytini labiau rizikingesniais vaikų

padėties atžvilgiu ir reikalaujančiais ne tik glaudesnio tarpinstitucinio bendradarbiavimo bet ir savalaikių veiksmų, siekiant tinkamai užtikrinti vaikų interesus.

Pagarbiai

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė

Kristina Matuzienė, tel. (8 5) 249 9269, el. p. kristina.matuziene@lrs.lt
Jolita Girtytė, tel. (8 5) 249 9268, el. p. jolita.girtyte@lrs.lt